

Datum: 9.12. 2025.

Broj: 02-06-1046

KOLIKO JE ZAROBLJENA DRŽAVA BIH: TI BIH PREDSTAVIO „INDEKS ZAROBLJENOSTI DRŽAVE“, STRANKE KREIRALE PARALELNI UNIVERZUM

Sarajevo, 9. decembar 2025. godine – Bosna i Hercegovina se može ocijeniti ocjenom 2 od mogućih 5 po Indeksu zarobljenosti države – što znači da moć političkih partija nad institucijama i javnim resursima potiskuje interese građana i otežava stvarno funkcionisanje države.

[Indeks zarobljenosti](#), koji je predstavio Transparency International u BiH (TIBiH) povodom Međunarodnog dana borbe protiv korupcije, mjeri **ključne oblasti poput demokratskih procesa (ocjena 2), donošenja odluka (2,5), odgovornosti (2,5) i načina distribucije resursa (1,5 - najgora ocjena)**. On ukazuje na ozbiljne sistemske slabosti u kojima se posebno ističe premoć izvršne nad zakonodavnom vlasti, koja bi trebalo da vrši nadzor nad radom vlade. Upravo ova konstatacija nalazi se i u [izvještaju Evropske komisije](#) o napretku BiH, koji navodi da „političke vlasti nisu uspjele da se suoče sa raširenom korupcijom i aktivno su ometale napredak, što je dovelo do dugotrajne stagnacije i sve izraženijih **znakova zarobljenosti države**“.

Analiza na kojoj je temeljen Indeks ukazuje da partije održavaju svoju moć kontrolom nad resursima i pristupom zapošljavanju, a time drže pod kontrolom institucije, zbog čega odgovornost izostaje a demokratija slabi. Ovo je podržano i nedostatkom integriteta izbora, zbog čega građani ne mogu biti sigurni da njihov glas zaista odlučuje i predstavlja ono za šta su oni glasali, dok se sistematski podrivaju naponi za uspostavljanje bilo kakvog sistema odgovornosti. Takva situacija, omogućava političkim partijama da kroz javne nabavke, koncesije i zapošljavanje u javnom sektoru koriste javne resurse u interesu partijskih mreža, a ne građana. Pored toga, uticaji na sistem odgovornosti, prije svega institucije za nadzor, organe gonjenja i pravosuđe – dovode do selektivne provedbe zakona, dok nekažnjivost ostaje široko rasprostranjena pojava u BiH.

Uz to, ocjena je istraživanja, mediji i civilno društvo, iako formalno priznati kao nadzorna tijela u demokratskom društvu, djeluju u suženom prostoru, bez stvarnih mogućnosti da ispune svoju ulogu u zaštiti javnog interesa i stvaranju pritiska za odgovornije upravljanje.

„Fenomen zarobljene države možemo okarakterisati kao paralelni univerzum koji je neformalan i djeluje uporedo sa zvaničnim, institucionalnim. U njemu partije diktiraju zapošljavanjem, upravljaju preduzećima i odlučuju o tenderima i koncesijama – ukratko, dijele resurse. Tako se nagrađuje lojalnost i održava sistem zarobljene države“, izjavio je Srđan Blagovčanin, vodeći autor istraživanja i član TI BiH.

Blagovčanin je istakao da izlaz iz ovakvog stanja mora slijediti dva ključna pravca: „Potrebno je ograničiti moć političkih partija kroz njihovu demokratizaciju, ali i smanjiti „plijen“ kojim raspolažu – racionalizacijom

Udruženje za borbu protiv korupcije "Transparency International" u Bosni i Hercegovini
Reg. Br. UP08-07-1-616/11, Ministarstvo pravde BiH, Sarajevo

Sjedište: Krfska 64e, 78000 Banja Luka, Tel/Fax +387 51 224 521, 216 369, 224520
Ispostava: Zmaja od Bosne 20/1 71000 Sarajevo Tel/Fax +387 33 220 049, 220 047
E-mail: info@ti-bih.org

ti-bih.org | transparentno.ba | prijavikorupciju.org

javnog sektora koji je izvor njihove moći” dodao je, naglasivši da se ne može očekivati da će politički lideri sami prepustiti kontrolu nad javnim resursima zbog čega promjene moraju doći izvan njihove kontrole – građana, privatnog sektora i civilnog društva.

Upravo zbog navedenih nalaza, na konferenciji „*Moć, Interesi i Država: Indeks Zarobljenosti BiH*”, kojom je uz podršku Švedske i Danske obilježen 9. decembar, Međunarodni dan borbe protiv korupcije, dio diskusije posvećen je uspostavljanju **efikasnog sistema sprečavanja sukoba interesa**. Ovom prilikom predstavljena je inicijativa i prijedlozi za novi Zakon o sukobu interesa na nivou Federacije BiH, koji se ne primjenjuje od 2013. godine, te godinama čeka na usvajanje. Prijedlozi su fokusirani na uspostavu nezavisnog tijela za primjenu zakona, uspostavljanje jedinstvenog sistema provjere imovinskih kartona, onemogućavanje uticaja privatnih interesa na donošenje odluka nosilaca javnih funkcija.

„Nedostatak transparentnosti, koji je u srži ovog problema, prijeti da u potpunosti potkopa naše napore, sa ozbiljnim posljedicama po građane. Jačanje transparentnosti i iskorjenjivanje korupcije neophodni su za napredak Bosne i Hercegovine na putu ka evropskim integracijama.”, izjavio je Nj.E. Åge Sandal Møller, ambasador Danske u Bosni i Hercegovini, koja je, zajedno sa Švedskom pružila podršku održavanju konferencije i samom istraživanju.

Sara Lindegren, zamjenica ambasadora Švedske u Bosni i Hercegovini, je u svom obraćanju istakla da *„Korupcija ostaje jedna od najvećih prijetnji napretku Bosne i Hercegovine. Najnoviji izvještaj Evropske komisije šalje ozbiljno upozorenje: korupcija raste, a institucije su sve izloženije političkom uticaju.”* dodavši da znaci zarobljene države i izostanak napretka u ključnim oblastima, od pravosuđa do javne uprave i integriteta izbora, zahtijevaju hitnu akciju.